

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. ректора Київського національного
університету імені Тараса Шевченка

Литвин В.М. _____

6 травня 2008 року

П О Р Я Д О К

*підготовки та подачі документів аспірантами,
ад'юнктами та здобувачами університету до
спеціалізованої вченої ради*

(погоджено на Вченій раді університету 5 травня 2008 року, протокол № 10)

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Докторантура, аспірантура (ад'юнктура) та інститут здобувачів є формою підвищення кваліфікації науково-педагогічних і наукових кадрів, які створюють умови для безперервної освіти, підвищення науково-педагогічної і наукової кваліфікації громадян і **здобуття наукового ступеня кандидата або доктора наук.**

Аспірант (ад'юнкт) – особа, яка має повну вищу освіту і освітньо-кваліфікаційний рівень магістра або спеціаліста, навчається в аспірантурі (ад'юнктурі) вищого навчального закладу або наукової установи для підготовки дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

Докторант – особа, яка має науковий ступінь кандидата наук і зарахована до докторантури для підготовки дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук.

Здобувач – особа, яка прикріплена до аспірантури або докторантури вищого навчального закладу або наукової установи і готує дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата наук без навчання в аспірантурі, або особа, яка має науковий ступінь кандидата наук і готує дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора наук без перебування в докторантурі. (ст. 53 Закону України „Про вищу освіту”.)

Порядок підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів визначається Кабінетом Міністрів України. (ст. 58 Закону України „Про вищу освіту”.)

Порядок вступу до аспірантури (ад'юнктури) та прикріплення в якості здобувача регламентується „Положенням про підготовку наукових та науково-педагогічних кадрів”, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України 1 березня 1999 року № 309.

НАУКОВЕ КЕРІВНИЦТВО КАНДИДАТСЬКОЮ ДИСЕРТАЦІЄЮ

Відповідним наказом ректора університету кожному аспіранту (здобувачу) одночасно з зарахуванням або прикріпленням призначається науковий керівник, як правило, доктор наук, або, за рішенням вченої ради, як виняток, кандидат наук.

Спільна робота дисертанта та його наукового керівника починається зі складання індивідуального плану навчання в аспірантурі (ад'юнктурі) або перебування у якості здобувача. Індивідуальний план роботи аспіранта (ад'юнкта), здобувача є основним документом, який організовує його наукову та навчальну

діяльність як на весь період підготовки, так і по кожному з років навчання. У ньому формується тема дисертації, виконання якої здійснюється за окремим, так званим робочим планом.

Науковий керівник допомагає скласти аспіранту, здобувачу робочий план його роботи над дисертацією. В обов'язки керівника входить також робота над складанням календарного графіка роботи здобувача. Крім того, науковий керівник: рекомендує необхідну літературу, довідкові, статистичні та архівні джерела за темою дослідження; систематично консультує здобувача з питань змісту та організації написання дисертаційного дослідження; дає згоду на подання дисертації до захисту.

Поетапний контроль за виконанням індивідуального плану роботи аспіранта (ад'юнкта), здобувача здійснюється науковим керівником, кафедрою та Вченою радою інституту (факультету).

Науковий керівник аспіранта (здобувача) несе особисту відповідальність за якісне написання аспірантом дисертації в термін навчання. (п. 40 Положення про підготовку наукових та науково-педагогічних кадрів).

Щорічно аналізується робота наукових керівників та консультантів. За рішенням Вченої ради університету можуть бути усунені від наукового керівництва ті наукові керівники, які не забезпечують своєчасної і якісної підготовки аспірантів, докторантів, здобувачів. (п. 25 Постанови Кабінету Міністрів України № 309 від 01.03.1999 р.)

Ефективним вважається керівництво того наукового керівника, аспіранти (ад'юнкти), здобувачі якого в термін навчання (прикріплення) захистили дисертацію чи подали її до спеціалізованої вченої ради (п. 16 Постанови Кабінету Міністрів України № 309 від 01.03.1999 р.)

Впродовж навчання в аспірантурі та ад'юнктурі може відбуватися зміна наукового керівника, яка оформляється у вигляді наказу проректора з наукової роботи на підставі рішення вченої ради факультету (інституту).

Аспірант (здобувач) повинен: глибоко оволодіти знаннями, практичними навичками, професійною майстерністю; опанувати методологію проведення наукових досліджень; виконувати індивідуальний план роботи над дисертацією, звітувати про хід виконання дисертації на засіданні кафедри; проходити щорічну атестацію (в університеті час атестації визначено – вересень місяць); у

встановлений термін захистити дисертацію або подати її до спеціалізованої вченої ради (п.16 Положення про підготовку наукових та науково-педагогічних кадрів).

Призупиняється співпраця з тими випускниками аспірантури (ад'юнктури) та здобувачами, дисертації яких не рекомендовані кафедрами до захисту в термін навчання (прикріплення). Для продовження роботи над дисертаційним дослідженням такі випускники аспірантури (ад'юнктури), здобувачі мають право на прикріплення до відповідної кафедри університету на умовах контракту у встановленому порядку. (п.5 Постанови Кабінету Міністрів України № 309 від 01.03.1999 р).

ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ КАНДИДАТСЬКОЇ ДИСЕРТАЦІЇ

Тема дисертації, індивідуальний план аспіранта, ад'юнкта та здобувача після обговорення кафедрою, відділом, лабораторією затверджується Вченою радою факультету (інституту) не пізніше *тримісячного* терміну після зарахування до аспірантури або прикріплення до кафедри університету (п.11 Положення про підготовку наукових та науково-педагогічних кадрів).

Тема дисертації протягом навчання в аспірантурі та протягом прикріплення може уточнюватись Вченою радою факультету (інституту), дата та номер протоколу засідання якої вказуються у витязі з рішення кафедри про рекомендацію дисертації до захисту.

В залежності від уточнення напрямку дисертаційного дослідження може змінюватись наукова спеціальність, за якою виконується дисертаційна робота. Зміна наукової спеціальності оформляється у вигляді наказу проректора з наукової роботи на підставі рішення вченої ради факультету (інституту).

ПІДГОТОВКА ДИСЕРТАЦІЇ ДО ЗАХИСТУ

Процес підготовки дисертації до захисту наступний:

- I. попередній розгляд за місцем виконання дисертації (так званий її попередній захист);
- II. подання дисертації до спеціалізованої вченої ради (під час роботи з експертами можуть бути враховані їх зауваження);

- III. прийняття спеціалізованою вченою радою дисертації до захисту (після цього забороняється в текст дисертації вносити будь-які зміни);
- IV. підготовка аспіранта до захисту дисертації;
- V. процедура прилюдного захисту дисертації.

Кожен етап цього процесу має свою специфіку і визначений відповідними Постановами Кабінету Міністрів України: № 309 від 01.03.1999 р., № 423 від 07.03.2007 р. та “Положенням про спеціалізовані вчені ради”.

І етап

Попередній розгляд дисертації і оформлення відгуку установи, в якій виконана дисертація.

Після закінчення роботи над дисертацією аспірант (ад'юнкт) або здобувач подає її для розгляду на засідання кафедри, де виконувалась робота. До такого засідання готується текст дисертації у декількох примірниках, посвідчення про складені кандидатські іспити, всі наукові праці, в яких надруковані результати дисертаційного дослідження, а також первинні документи, котрі віддзеркалюють процес експериментальної чи дослідної роботи.

Висновок кафедри про рекомендацію дисертації до захисту є першою і дуже важливою її експертизою з точки зору відповідності вимогам ВАК України; він готується у двох екземплярах і підписується завідувачем кафедри, затверджується проректором з наукової роботи і скріплюється печаткою університету. У висновку, поряд з іншими аспектами характеристики дисертації та особистості аспіранта (ад'юнкта) та здобувача, має бути визначений конкретний персональний їх внесок до всіх наукових праць, опублікованих у співавторстві. Висновок повинен містити відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертаційного дослідження (для аспірантів та здобувачів біологічних спеціальностей).

В місячний термін після рекомендації дисертації до захисту кафедра спільно з аспірантом (ад'юнктом) або здобувачем готує витяг з протоколу засідання кафедри про рекомендацію дисертації до захисту та подає його на затвердження проректору з наукової роботи.

Термін чинності висновку – 1 рік (від дати затвердження витягу проректором з наукової роботи до подачі до спеціалізованої вченої ради).

**Зразок витягу з протоколу засідання кафедри про
рекомендацію дисертації до захисту**

“Затверджую”

Проректор з наукової роботи
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка проф. В.І.Григорук
2008 р.

Витяг

з протоколу № 19 засідання кафедри країнознавства і туризму
географічного факультету Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
від 29 травня 2008 року

ПРИСУТНІ: Голова засідання – зав. кафедри, д. геогр.н., проф. Любіцева О.О., д. геогр.н., проф. Яценко Б.П. і т. д... (на засіданні кафедри обов’язково повинні бути присутніми 3 доктори наук з даної галузі знань; якщо на кафедрі їх немає, то можливе проведення розширеного засідання кафедри з запрошенням докторів наук).

СЛУХАЛИ: Обговорення дисертаційної роботи аспірантки Шум Інни Віталіївни на тему “Суспільно-географічні аспекти інтеграції України в пан’європейську транспортно-логістичну систему”, поданої на здобуття наукового ступеня кандидата географічних наук за спеціальністю 11.00.02 – соціальна та економічна географія (науковий керівник – д. геогр. н., проф. Смирнов І.Г.)

Дисертація виконувалась на кафедрі країнознавства і туризму географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Тема дисертації затверджена на засіданні Вченої ради географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 9 від 17 листопада 2003 року). Уточнену редакцію теми дисертаційного дослідження затверджено на засіданні Вченої ради географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 11 від 13 листопада 2006 року).

Далі викладаються : доповідь аспірантки, питання до аспірантки, її відповіді.

ВИСТУПИЛИ: науковий керівник д.геогр.н., проф. Смирнов І.Г.; д.геогр.н., проф. Яценко Б.П. і т. д.(викладається зміст їх виступів).

В **ОБГОВОРЕННІ** дисертаційної роботи взяли участь: д.геогр.н., проф. Любіцева О.О., к.геогр.н., доц. Малиновська О.Ю. і т.д. (викладається зміст їх виступів).

УХВАЛИЛИ: Прийняти наступний висновок щодо дисертаційної роботи аспірантки Шум Інни Віталіївни “Суспільно-географічні аспекти інтеграції України в пан’європейську транспортно-логістичну систему”

ВИСНОВОК:

1. Актуальність теми та її зв'язок з планами наукових робіт установи. Дослідження ТЛС і процесу транспортно-логістичної інтеграції є новою та недостатньо розробленою в теоретико-методологічному і прикладному аспектах проблемою в (і т. д.)

(Тут стисло і переконливо викладається актуальність завдання чи проблеми, що розв'язуються, для тієї чи іншої галузі промисловості, соціальної сфери і т. ін. Наводиться перелік повних назв виконаних науково-дослідних робіт з номерами їх державної реєстрації, в рамках яких підготовлено дисертацію.).

Наприклад: Дисертаційна робота виконана в рамках теми наукових досліджень географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (№ держреєстрації 05БФ050-01) та пов'язана з науковими темами, які розробляються в Державному автотранспортному науково-дослідному і проектному інституті Міністерства транспорту та зв'язку України (№ держреєстрації.....).

2. Особиста участь автора в отриманні конкретних наукових результатів, викладених в дисертації. Дисертація є самостійною науковою працею, в якій висвітлені власні ідеї і розробки автора, що дозволили вирішити поставлені завдання. Робота містить теоретичні та методичні положення і висновки, сформульовані дисертанткою особисто. Використані в дисертації ідеї, положення чи гіпотези інших авторів мають відповідні посилання і використані лише для підкріплення ідей здобувачки.

3. Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень і рекомендацій. Тут потрібно довести, що всі отримані результати не помилкові, що дисертант не видає бажане за дійсне. Це означає, що треба продемонструвати коректність використання

фундаментальних наук у розв'язанні прикладних проблем, показати, наскільки правильні та достатні є дані експериментальних досліджень.

4. Наукова новизна одержаних результатів полягає в розробці наукових основ суспільно-географічного дослідження України в пан'європейську ТЛС і базується на наступних основних положеннях.

Вперше : обґрунтовано, запропоновано, розроблено, виявлено і т.д.

Удосконалено: обґрунтування позиції щодо, комплексний підхід до, концептуальну схему і т. д.

Отримали подальший розвиток: класифікація елементів, комплексний аналіз, визначення тенденцій розвитку і т.д.

5. Наукове та практичне значення роботи. Наукове значення роботи викладають так, щоб показати роль одержаних нових наукових положень у розвитку того чи іншого наукового напрямку або проблеми (у якісному чи кількісному плані, за повнотою та глибиною пізнання явищ, механізмів взаємодії і т. ін.). Практичне значення роботи повинно чітко і конкретно (буквально за пунктами) відповідати на питання, що дає виконана робота для практики (нові способи, технології, речовини, пристрої, машини і т.д.).

6. Використання результатів роботи. У висновку наводяться відомості та дані щодо впровадження в дану галузь або в інших видах практичної людської діяльності країни наукових і прикладних результатів роботи. Відзначається, у чому і як виявилось це використання, де і коли, що при цьому отримано в технічному, економічному або екологічному напрямках. Звертається увага на використання результатів дослідження у навчальному процесі.

7. Повнота викладення матеріалів дисертації в роботах, опублікованих автором. За результатами дослідження опубліковано 21 наукову працю загальним обсягом 7,5 д.а. (з них 5,9 д.а. належать особисто автору) – 8 наукових статей, у тому числі 7 у фахових видання (3,7 д. а., з них 3,3 д. а. – авторські) та 13 матеріалів і тез доповідей на наукових конференціях

Список опублікованих праць за темою дисертації

Статті у наукових фахових виданнях

1. Шум І.В. Особливості інтеграції України в європейську транспортно-логістичну систему: суспільно-географічний аналіз// Економічна та соціальна географія. – 2003. –Вип.54. – С.260-268.

Статті в інших виданнях

Тези наукових доповідей

8. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. За змістом дисертаційна роботи Шум І.В. “Суспільно-географічні аспекти інтеграції України в пан’європейську транспортно-логістичну систему”, повністю відповідає спеціальності 11.00.02 – економічна та соціальна географія.

9. Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана грамотною українською мовою, стиль викладення матеріалу відповідає прийнятому в науковій літературі.

10. Рекомендація дисертації до захисту. Робота Шум І.В. „Суспільно-географічні аспекти інтеграції України в пан’європейську транспортно-логістичну систему” відповідає всім вимогам п. 13 та п. 14 „Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника” (постанова Кабінету Міністрів України від 07.03.2007 року), які висуваються до кандидатських дисертацій, і рекомендується до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата географічних наук за спеціальністю 11.00.02 – економічна та соціальна географія у спеціалізованій вченій раді Д 26.001.07 Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

„За” проголосували _____ осіб

„Проти” _____ осіб

„Утримались” _____ осіб

Голова
Завідувач кафедри країнознавства і туризму
Доктор географічних наук
О.О. Любіцева

Секретар
Л.Г. Баранова

Заступник декана з наукової роботи

II етап

Прийняття спеціалізованою вченою радою дисертації до захисту

I. Спеціалізована вчена рада приймає дисертацію до попереднього розгляду за наявності наступних документів, які надають аспіранти (ад'юнкти), здобувачі:

1. заява від аспіранта (ад'юнкта) або здобувача на ім'я проректора з наукової роботи університету з проханням прийняти дисертацію до розгляду в спеціалізованій вченій раді Київського національного університету імені Тараса Шевченка. В заяві потрібно відзначити, чи вперше дисертація подається до захисту;

2. Особовий листок з обліку кадрів (у 2-х примірниках), засвідчений підписом декана факультету (директора інституту) та печаткою відповідного факультету чи інституту – для аспірантів, які навчаються з відривом від виробництва. Аспіранти, які навчаються без відриву від виробництва, подають особовий листок з обліку кадрів, засвідчений: на першій сторінці фотографія засвідчується гербовою печаткою, на останній сторінці – відділом кадрів установи, де вони працюють;

3. Засвідчені нотаріально (у 2-х примірниках) копії дипломів про вищу освіту;

4. Посвідчення про складені кандидатські іспити у 2-х примірниках (один примірник – оригінал, другий примірник – копія);

5. Рішення кафедри про рекомендацію дисертації до захисту (у 2-х примірниках);

Навіть при негативному рішенні кафедри щодо рекомендації дисертації до захисту дисертант має право подати роботу у встановленому порядку до спеціалізованої вченої ради.

6. Відбитки перерахованих у дисертації власних та у співавторстві статей та тез, засвідчені підписом декана факультету (директора інституту) або їх заступниками з наукової роботи та печаткою факультету (інституту) – у одному примірнику;

7. Відзив наукового керівника, засвідчений печаткою відділу кадрів університету;

8. Витяг з наказу про зарахування до аспірантури та ад'юнктури (у 2-х примірниках), засвідчений підписом декана факультету (директора інституту) або їх заступниками з наукової роботи та печаткою відповідного факультету (інституту);

9. Витяги з наказів про зміну наукового керівника, спеціальності (за наявності), засвідчені підписом декана факультету (директора інституту) або їх заступниками з наукової роботи та печаткою факультету (інституту);

10. примірник дисертації, підписаний аспірантом (ад'юнктом), здобувачем;

11. автореферат дисертації у 2-х примірниках (формат А4, в авторефераті аспірант (ад'юнкт), здобувач має право робити виправлення до моменту його розсилки).

12. засвідчена нотаріально копія паспорта

II. Спеціалізована вчена рада призначає 3-х експертів – фахівців зі спеціальності для аналізу дисертації (під час роботи з експертами можуть бути враховані їх зауваження).

III. На підставі висновку експертної комісії, який оголошується на засіданні спеціалізованої вченої ради, простою більшістю голосів дисертаційна робота приймається до захисту (після цього забороняється в текст дисертації вносити будь-які зміни).

IV. Для подачі оголошення про захист кандидатської дисертації до журналу « Науковий світ» готуються наступні документи:

- всі документи, що подавалися на попередній розгляд дисертації;
- висновок експертної комісії (у 2-х примірниках);
- відомості про офіційних опонентів (за підписом секретаря спеціалізованої вченої ради);
- витяг з протоколу засідання спеціалізованої вченої ради про прийняття дисертації до захисту.

У. Після виходу в світ оголошення про захист кандидатської дисертації дозволяється тиражування та розсилання автореферату.

Порядок проходження документів у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, які подаються на здобуття наукового ступеня кандидата наук, регламентується наказами ректора № 200-32 від 13.03.2002 року, зі змінами № 34-32 від 19.01.2007 року.